

Piotr Kajak

(Uniwersytet Warszawski,
e-mail: p.kajak@uw.edu.pl)
ORCID: 0000-0002-7760-1395

POLISH+. PROGRAM NOWYCH STUDIÓW POLSKICH NA UNIWERSYTECIE SYCZUAŃSKIM W CHENGDU

Uniwersytet Syczuański (chiń. 四川大学, ang. Sichuan University – dalej: SCU) w Chengdu, założony w 1896 r., jest jednym z najlepszych uniwersytetów w Chinach. Kształci ok. 60 tysięcy studentów.¹ Jako ważny ośrodek naukowy w Państwie Środka, skupiający studentów z całych Chin, cieszy się dużym wsparciem władz centralnych. Ich plan zakłada, że w przyszłości SCU stanie się uczelnią rangi światowej. Dlatego też bardzo duże środki inwestuje się we współpracę międzynarodową.²

Stosunki polsko-chińskie nabrały w ostatnich latach nowej dynamiki na skutek wdrażania postanowień dwóch międzynarodowych projektów Państwa Środka: tzw. Pasa i Szlaku (ang. *OBOR – One Belt and One Road*) oraz inicjatywy „16+1” (współpraca ChRL z krajami Europy Środkowo-Wschodniej), mających doprowadzić do ożywienia kontaktów z krajami Unii Europejskiej. W ramach tych inicjatyw rząd ChRL przeznaczył znaczne środki na współpracę m.in. z Polską. Sprzyjający klimat polityczny wpłynął na postawę polskich przedsiębiorców i reprezentujących ich urzędników państwowych, zainteresowanych ogromnym rynkiem w Chinach oraz w samym Syczuanie, zamieszkanym przez ok. 80 milionów osób.

¹ Por. http://en.scu.edu.cn/About_SCU.htm [dostęp: 8.11.2019].

² Świetnym dowodem na to są organizowane od kilku lat *University Immersion Programs* (tzw. UIP) – odbywające się przez dwa tygodnie lipca szkoły letnie, na których spotykają się chińscy wykładowcy i studenci oraz wykładowcy i studenci zagraniczni, wywodzący się z tych uczelni, z którymi SCU współpracuje. Zazwyczaj kilkuset nauczycieli akademickich prowadzi intensywne kursy dla kilku tysięcy studentów w prawie każdej dziedzinie nauki. W latach 2017–2019 w UIP brali udział także liczni wykładowcy z Wydziału Nauk Ekonomicznych, Wydziału Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych oraz Wydziału Polonistyki UW. Dzięki zaangażowaniu Centrum „Polonicum” w latach 2017–2018 udało się wysłać na szkołę letnią SCU także 11 studentów (studiów licencjackich, magisterskich uzupełniających i doktoranckich) Wydziału Polonistyki.

Miasto Chengdu ma w planach politycznych Pekinu znaczenie symboliczne – w tym miejscu zaczyna się ów tzw. Nowy Jedwabny Szlak, łączący Chiny nie tylko z Polską, ale z całą Europą Środkowo-Wschodnią. W pełni zrozumiała była więc decyzja polskiego MSZ-u o utworzeniu w Chengdu w roku 2016 Konsulatu RP, obejmującego opieką konsularną obszar Syczuanu, Yunnanu, Guizhou i Chongqing³. Należy stwierdzić, iż polska placówka w Chengdu od początku bardzo dynamicznie promowała kulturę polską, starając się zaciekawic Chińczyków Polską, zwiększyć ich wiedzę o naszym kraju. Publiczność uczestnicząca w wydarzeniach organizowanych przez Konsulat nie składała się tylko ze studentów obu uczelni w Chengdu, prowadzących kursy polonistyczne (są to: SCU, o którym będzie mowa później, i druga uczelnia, CISISU – Chengdu Insititute Sichuan International Studies University⁴). Wydarzeniami tymi były m.in.: organizowane cyklicznie, jesienią danego roku, Dni Polskie,⁵ na które składały się wystawy, koncerty,⁶ panele dysku-

³ Konsulem Generalnym RP w Chengdu była do niedawna Katarzyna Wilkowiecka. Od 2019 r. funkcję tę pełni Grzegorz Morawski.

⁴ Uroczyste otwarcie Programu Polskiego w CISISU odbyło się w październiku 2018 r., w ramach (już trzecich) Dni Polskich. CISISU jest uczelnią prywatną, specjalizującą się w nauczaniu języków obcych. Już w 2017 r. na Wydziale Języków Europejskich uruchomiono kierunek studiów koncentrujących się na języku polskim i języku angielskim. W 2017 r. przyjęto 46 studentów, a rok później – 24. W 2019 r., na podstawie umowy z Uniwersytetem Jagiellońskim, wystartował nowy polonoznawczy program „2+2”, który studenci ukończą z podwójnym dyplomem licencjackim, stanowiącym przepustkę do dalszej nauki w Polsce, już na poziomie magisterskim (informacje nt. sytuacji w CISISU pochodzą z prezentacji Małgorzaty Jakobsze, przedstawionej na II Ogólnochińskich Warsztatach Glottodydaktycznych dla Lektorów Języka Polskiego w Chinach, w kwietniu 2019 r. w Pekinie).

⁵ W 2017 r. było to ponad 30 wydarzeń związanych z polską kulturą i promocją Polski [por. <https://chengdu.msz.gov.pl/pl/aktualnosci/dnipolskie-jesieniawchengdu?channel=www> – dostęp: 29.11.2019]. W 2018 r. odbyły się m.in. międzynarodowe targi książki, w czasie których promowano również polską literaturę; odbył się także wykład otwarty dr Marty Ułańskiej nt. Wisławy Szymborskiej, zatytułowany *Portrait of a Woman* [por. https://chengdu.mfa.gov.pl/en/news/3rd_polish_days_in_chengdu – dostęp: 29.11.2019]. Jesienią 2019 r., w czasie odbywających się po raz czwarty Dni Polskich, świętowano 70-lecie nawiązania stosunków dyplomatycznych między Polską a Chinami [por. https://chengdu.mfa.gov.pl/en/news/polish_days_in_chengdu_2019 – dostęp: 29.11.2019].

⁶ W 2017 r. – w ramach projektu Jazz po Polsku w Chinach. W listopadzie 2018 r. – w ramach obchodów 100-lecia polskiej niepodległości odbył się koncert Leszka Możdżera [por. https://chengdu.mfa.gov.pl/en/news/leszek_mozdzer_s_solo_concert_in_chengdu – dostęp: 29.11.2019].

syjne, zajęcia dla dzieci; spotkania o charakterze kulinarnym, jak np. *Polish Food Festival*⁷ i targi produktów spożywczych; *Europe Day*⁸ itp.

O tym, iż współpraca miasta Chengdu z polskimi instytucjami była owocna, świadczy także przyznanie w marcu 2017 r. odznaki honorowej Bene Merito⁹ dyrektorowi generalnemu Biura Spraw Zagranicznych miasta Chengdu, Lu Shengowi.¹⁰

Pomysł tzw. Nowego Jedwabnego Szlaku, łączącego Chiny nie tylko z Polską, ale z całym naszym regionem, zakłada m.in. zacieśnianie współpracy między miastami partnerskimi. Status taki ma w RP Łódź – jedno z miast znajdujących się na linii kolejowej wiodącej z Chengdu do Europy. Już w czerwcu 2014 r. otwarto w stolicy Syczuanu Regionalne Biuro Województwa Łódzkiego i Miasta Łódź.¹¹ Nie dziwi więc współpraca SCU z Uniwersytetem Łódzkim. Jednakże najważniejszym partnerem w zakresie szkolnictwa wyższego stał się dla najlepszej uczelni w Syczuanie Uniwersytet Warszawski.

Umowa o współpracy bilateralnej między UW a SCU została podpisana w 2013 r. z inicjatywy ówczesnego Instytutu Stosunków Międzynarodowych Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych (w 2016 r. przekształconego w Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych) UW. Z inicjatywy ISM-u, a dokładnie prof. Jakuba Zajączkowskiego, na SCU utworzono Centrum Studiów nad Polską w październiku 2016 r.¹² W 2017 r. Centrum Studiów nad Polską przekształcono w Center for Polish, Central and Eastern European Studies (CPCEES), ośrodek o charakterze *think tanku*, prowadzący wspólne polsko-chińskie badania

⁷ W marcu 2019 r., por. https://chengdu.mfa.gov.pl/en/news/polish_cuisine_again_in_chengdu_oraz https://chengdu.mfa.gov.pl/en/news/chinese_also_already_know_how_to_make_faworki__angel_s_wings_ [dostęp: 29.11.2019].

⁸ W maju 2018 r.; skupiono się przede wszystkim na promocji turystycznej Polski [por. https://chengdu.mfa.gov.pl/en/news/europe_day_celebration_in_chengdu_and_chongqing – dostęp: 29.11.2019].

⁹ Bene Merito to honorowe wyróżnienie, nadawane obywatelom polskim oraz obywatelom państw obcych za działalność wzmacniającą pozycję Polski na arenie międzynarodowej. Odznakę tę nadaje minister spraw zagranicznych; stosowna inicjatywa może wyjść m.in. od kierownika przedstawicielstwa dyplomatycznego, stałego przedstawicielstwa przy organizacji międzynarodowej, urzędu konsularnego, instytutu polskiego lub innej placówki zagranicznej podległej MSZ.

¹⁰ Por. https://chengdu.msz.gov.pl/pl/aktualnosci/odznaczenie_bene_merito_dla_dyr_lu_sheng [dostęp: 29.11.2019].

¹¹ Por. <https://larr.pl/aktualnosci/regionalne-biuro-wojewodztwa-lodzkiego-i-miasta-lodz-w-miescie-chengdu-w-chinach-937> [dostęp: 4.12.2019].

¹² W uroczystościach wziął udział wiceprezes Rady Ministrów i minister nauki i szkolnictwa wyższego RP – Jarosław Gowin.

nad stosunkami między oboma krajami oraz stosunkami chińsko-europejskimi.¹³

Dzięki wsparciu politycznemu i środkom przewidzianym w inicjatywach OBOR i „16+1”, udało się podnieść dotychczasowe relacje dwustronne UW i SCU do rangi partnerstwa strategicznego, przez co stosunki te zaczęły się rozwijać jeszcze bardziej dynamicznie, wykraczając poza elementy typowe, takie jak wymiana naukowców i studentów czy też organizowanie seminariów naukowych i konferencji (w ramach CPCEES).¹⁴ Strony zaproponowały utworzenie wspólnych studiów licencjackich, dzięki którym udałoby się wykształcić specjalistów mogących w przyszłości dbać o dobre relacje między oboma państwami.

W skład grupy roboczej, po stronie UW kierowanej przez prof. dr hab. Martę Kicińską-Habior (Prorektor ds. Studenckich, a następnie Koordynator Międzynarodowych Programów Kształcenia), weszli przedstawiciele trzech Wydziałów: Nauk Ekonomicznych, Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych (ówczesny Instytut Stosunków Międzynarodowych) i Polonistyki (Centrum Języka Polskiego i Kultury Polskiej dla Cudzoziemców „Polonicum”). W najważniejszych spotkaniach brali udział także przedstawiciele władz dziekańskich trzech Wydziałów.

¹³ CPCEES w Chengdu należy do rozwijanej przez UW międzynarodowej sieci Centrów Badań nad Polską i Europą Środkowo-Wschodnią. Takie centra, dzięki uniwersyteckim specjalistom zajmującym się studiami międzynarodowymi, powstały już m.in. w Chinach, Republice Korei (Daegu), Indiach (Kalkuta, Manipal) oraz Meksyku. Przedstawiciele Centrum „Polonicum” uczestniczą w tych działaniach, zgodnych z aktualną polityką zagraniczną RP, sytuującą nauczanie jppj w przestrzeni dyplomacji publicznej.

¹⁴ W listopadzie 2016 r. odbyła się w Warszawie konferencja pn. „(Mis)perception of Poland and Central Europe in Asia – the Role of Higher Education in Public Diplomacy” (organizatorzy: Instytut Stosunków Międzynarodowych UW, Centrum Europejskie UW, Polskie Towarzystwo Studiów Międzynarodowych, Jawaharlal Nehru University, Manipal University, University of Calcutta, Peking University, Xiamen University, Kyungpook National University). W ramach panelu „Polish Language – a New Soft Power Instrument in Asia?” Piotr Kajak z Centrum „Polonicum” przedstawił referat pt. *Building a Fanbase for Polish Language and Culture*. W czerwcu 2017 r. odbyła się w Warszawie konferencja pn. „China and Central Europe in Changing World: Realities and Opportunities” (organizatorzy: Instytut Stosunków Międzynarodowych UW, Centrum Języka Polskiego i Kultury Polskiej dla Cudzoziemców „Polonicum”, Wydział Nauk Ekonomicznych – po stronie UW, oraz po stronie SCU: School of International Studies, School of Foreign Languages and Cultures, School of Literature and Journalism). Piotr Kajak z Centrum „Polonicum” przedstawił referat pt. *Soft Power in China-Central Europe Relations: Polish Language and Culture (Challenges and Perspectives)*. Inne przedsięwzięcia to m.in.: seminarium „International Relations Studies in China and Poland: methodology, scope of research and perspectives” (w maju 2017 r.); konferencja „Global Consequences of One Belt, One Road” (w czerwcu 2017 r.); seminarium „Transformation in Asia: implications for Global Order” (w grudniu 2017 r.).

W połowie grudnia 2016 r. do Warszawy przybyła delegacja z SCU, by ustalić szczegóły planu ramowego, zarysowanego jesienią 2016 r. Na początku stycznia 2017 r. Chengdu odwiedziła grupa robocza z UW. Ustalono wtedy prawie cały program nowych studiów oraz omówiono wszystkie istotne punkty współpracy. Ostatnie ustalenia poczyniono w marcu 2017 r., w czasie „Youth Leadership Program”.¹⁵ Dzięki temu obie strony zaakceptowały warunki współpracy i przygotowały dokumenty, które potem zostały podpisane przez władze obu uczelni w kwietniu 2017 r. w Chengdu (umowy o wspólnym prowadzeniu programu studiów „2+1+2”, czyli *Polish+*, oraz programu studiów w języku angielskim „3+1+1”; omówiono także szczegóły współpracy dotyczącej kształcenia studentów oraz współpracy naukowej).

Późną wiosną 2019 r. przedstawiciele władz UW po raz kolejny (i ostatni) przybyli do Chengdu, by spotkać się ze studentami i ich rodzicami – w przeddzień wyjazdu studentów do Polski. Chińscy rodzice chcieli się upewnić, że wszystko jest należycie przygotowane i ich pociechy będą mogły bezpiecznie studiować w Warszawie.

Program studiów „2+1+2”, roboczo nazwany *Polish+*,¹⁶ okazał się pionierski i innowacyjny w Chinach, nie tylko w zakresie studiów polonistycznych czy polonoznawczych, ale także związanych z nauczaniem tzw. języków i kultur mniejszych / rzadkich.¹⁷ Ich charakter jest inter-

¹⁵ Był to kilkudniowy program, na który składały się wykłady dotyczące Chin, inicjatywy OBOR oraz spotkania roboczych grup polsko-chińskich, ustalających zasady przyszłej współpracy naukowej i dydaktycznej. 21-osobowa delegacja Uniwersytetu Warszawskiego składała się z kilkunastu wykładowców WNPiSM, dwóch z WNE, trojga reprezentantów naszego Wydziału (byli to: dr Piotr Kajak, dr Justyna Zych, mgr Paulina Potasińska).

¹⁶ Jego fragmentaryczny opis pojawił się w artykułach Mirosława Jelonkiewicza [2017], Marty Ułańskiej [2018] i Moniki Mańki [2019], jednakże autorzy ci zajęli się kwestiami ogólnymi, m.in. nie omówili ani szczegółowych kwestii programowych, ani sytuacji po przyjeździe syczańskich studentów do UW.

¹⁷ Najstarsza i najbardziej zasłużona polonistyka w Chinach znajduje się na Pekinśkim Uniwersytecie Języków Obcych (ang. BFSU, założona w 1954 r.). Kolejną założono na Uniwersytecie Pedagogicznym w Harbinie (HNU, 2009). Trzecia – na Kantońskim Uniwersytecie Studiów Międzynarodowych (GDUFS, 2014) – powstała już w czasie, gdy zaczęto realizować plany wynikające z OBOR i „16+1”. Oba tym inicjatywom zawdzięczamy pojawienie się studiów polskich na następujących uczelniach: Pekinśki Uniwersytet Studiów Międzynarodowych (BISU, 1965–1972; 2015), Szanghajski Uniwersytet Studiów Międzynarodowych (SISU, 2017), Uniwersytet Syczański (SCU, 2017), Syczański Uniwersytet Studiów Międzynarodowych – Instytut Chengdu (CISISU, 2017), Uniwersytet Studiów Międzynarodowych w Xi’an (XISU, 2017), Uniwersytet Tianjiński Języków Obcych (TFSU, 2017), Daliański Uniwersytet Języków Obcych (DFSU, 2018), Uniwersytet Czangczuński (CCU, 2018), Uniwersytet Studiów Międzynarodowych w Jilinie (JISU, 2019), Uniwersytet Studiów Międzynarodowych w Zhejiang (ZISU, 2019) i Syczański Uniwersytet Języków Obcych w Chongqing (SISU, 2019). Z informacji pozyskanych przez mgr Yufeng Zhang i mgr Sylwii

dyscyplinarny: oprócz komponentu polonistycznego studenci wybierają drugą ścieżkę zawodową: ekonomiczną lub związaną ze stosunkami międzynarodowymi. W efekcie, po pięciu latach nauki¹⁸ – dwóch spędzonych w Chinach i trzech spędzonych w Warszawie (rok intensywnego treningu językowego, dwa lata studiów na właściwym wydziale) – uzyskują dwa dyplomy: licencjat polonistyczny na SCU (*Polish Language and Literature*) oraz licencjat ekonomiczny lub studiów międzynarodowych na UW.

Tego typu ścieżka kariery odpowiada potrzebom Państwa Środka, potrzebującego wysoko wykwalifikowanych specjalistów, posługujących się polszczyzną do konkretnych celów. Duży nacisk kładzie się w *Polish+* także na znajomość angielszczyzny (część zajęć odbywa się właśnie w tym języku), dzięki czemu absolwenci polonistyki+ efektywnie uczestniczą w zajęciach prowadzonych po angielsku przez polskich specjalistów (i tych wyrównujących różnice programowe w zakresie przedmiotów ekonomicznych, politologicznych oraz międzynarodowych, i tych wprowadzających dodatkową, potrzebną wiedzę). A w przyszłości – pojawią się na rynku pracy wyposażeni w specjalistyczną znajomość trzech języków.

Podwójny dyplom licencjacki nie zamyka, oczywiście, dalszej drogi na uczelni. Studenci będą mogli kontynuować naukę na studiach magisterskich, jeśli zdecydują się na karierę akademicką. Praktyka funkcjonowania „typowych” polonistyk w Chinach pokazuje, że niewielu absolwentów decyduje się na podjęcie studiów magisterskich uzupełniających. Na uczelni pozostają jedynie ludzie zdecydowani na karierę naukową, znakomita większość posiadaczy polonistycznych licencjatów nie ma problemów ze znalezieniem pracy, w której wykorzystywana jest wiedza nabyta w czasie studiów. Trudno powiedzieć, jak zachowują się absolwenci pionierskiego programu *Polish+*, mający inne kompetencje i umiejętności niż ich koledzy z innych ośrodków. Przewiduje się, że znajdą oni pracę przede wszystkim w placówkach dyplomatycznych, w instytucjach zajmujących się polityką zagraniczną, współpracą z UE, handlem zagranicznym, pracą badawczą w Chinach i Europie. I że staną się promotorami innowacyjności i przedsiębiorczości, niezwykle cennymi dla pracodawców.

Pietrzak, moje były studentki, wynika, że kolejne programy polskie pojawiły się na Uniwersytecie Języków Obcych Zhengjiang Yuexiu (ZYFSU, 2019), Pekinśkim Uniwersytecie Sportowym (BSU, 2019) i Syczuańskim Uniwersytecie Rolniczym w Dujiangyan (SAU, 2019). A przecież należy pamiętać także o lektoratach języka polskiego prowadzonych na: Uniwersytecie w Zhaoqing (ZQU, 2013), Uniwersytecie Północno-Wschodnim w Shenyangu (NEU, 2013), Uniwersytecie Studiów Międzynarodowych Hebei (HFSU, 2014), w Instytucie Politechnicznym Uniwersytetu Zhejiang w Ningbo (NIT, 2016) i na Uniwersytecie w Hongkongu (HKU, brak danych).

¹⁸ Studia licencjackie w Chinach zazwyczaj trwają cztery lata, studia magisterskie – trzy, a doktoranckie – kolejne trzy lata.

Program Polski (*Department of Polish Language and Literature*) umieszczono w strukturze Wydziału Obcych Języków i Kultur (*College of Foreign Languages and Cultures*) SCU. Rozpoczął swoją działalność w roku akademickim 2017/2018. Ceremonia inauguracyjna odbyła się 7 listopada 2017 r.,¹⁹ w ramach tzw. Dni Polskich w Chengdu. Kieruje nim prof. dr Yu Miao, należąca do wąskiego grona osób od samego początku odpowiadających za realizację tej inicjatywy.

Jednym z podstawowych założeń tej współpracy jest to, iż lektortaty jppo i podstawowe zajęcia z wiedzy o Polsce będą prowadzili na SCU wykładowcy wysłani przez polskie uczelnie partnerskie. Byli to dotychczas: dr Marta Ułańska z Uniwersytetu Łódzkiego (2017/2018, 2018/2019, 2019/2020), mgr Mirosław Jelonkiewicz z Centrum „Polonicum” (2017/2018), mgr Danuta Jelonkiewicz (od wielu lat współpracująca z „Polonicum”; lektorka w Szkole Głównej Handlowej – 2017/2018), mgr Monika Mańka (2018/2019), absolwentka glottodydaktycznych studiów podyplomowych w „Polonicum”; mgr Sylwia Pietrzak (2019/2020), absolwentka seminarium magisterskiego w „Polonicum”, lektorka jppo oraz sinolożka (stypendystka SISU w Szanghaju).²⁰

Program studiów (duży nacisk kładących na to, by studenci zdobyli jak najwięcej umiejętności praktycznych) obejmuje 3 typy zajęć:

- zajęcia ogólne (wynikające z podstawy programowej obowiązującej w ChRL);
- zajęcia o profilu polonistycznym (ze standardami nauczania tzw. języków rzadszych na chińskich uczelniach zestawiono liczby godzin towarzyszące procesowi glottodydaktycznemu realizowanemu na UW);
- zajęcia specjalistyczne (ekonomia lub stosunki międzynarodowe; program dopasowano do wymogów WNE i WNPiSM UW).

¹⁹ Przebieg uroczystości opisał dokładniej Mirosław Jelonkiewicz, por. tegoż *Inauguracja Programu Polish+ na Uniwersytecie Syczuańskim (SCU) w Chengdu*, „Kwartalnik Polonicum” 2017, nr 27, s. 25–28.

²⁰ O tym, jak poważnie podchodzą do współpracy władze SCU, świadczą warunki proponowane wykładowcom goszczonym. Pierwszemu wykładowcy z „Polonicum”, Mirosławowi Jelonkiewiczowi, zapewniono pozycję odpowiadającą stanowisku *associate professor*, doceniając jego pozycję w polonistycznym środowisku glottodydaktycznym.

Rozkład godzinowy wygląda następująco:

rok	I (SCU)		II (SCU)		III (UW)		IV (UW)		V (UW)		SUMA GODZIN
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	
przedmioty polonistyczne	256	256	224	288	420	300	150	60	60	60	2074
przedmioty obowiązkowe (SCU)	212	160	304	240	48	112	-	-	-	-	1076
przedmioty obowiązkowe (UW)	-	-	-	-	-	8	-	-	-	-	8
pisanie licencjatu	-	-	-	-	-	-	-	60	-	60	120
przedmioty ekonomiczne	96	64	64	48	60	60	300	330	330	270	1622
przedmioty stosunki międzynarodowe	64	48	64	80	20	60	330	300	360	180	1506
polonistyka+ ekonomia (razem)	564	480	592	576	528	480	450	450	390	390	4900
polonistyka+ stosunki międzynarodowe (razem)	532	464	592	608	488	480	480	420	420	300	4784

Studia na I roku, w roku akademickim 2017/2018, rozpoczęło 14 osób: 11 kobiet i 3 mężczyzn. Ich polonistyczne szkolenie wyglądało następująco:

I rok (SCU)

I semestr	liczba godzin	II semestr	liczba godzin
Comprehensive Polish-1	160	Comprehensive Polish-2	160
Listening-1 / Polish Culture-1	32	Listening-2 / Polish Culture-2	32
Oral Polish-1	32	Oral Polish-2	32
An Introduction to Poland	32	Basic Reading	32
Suma	256	Suma	256

Jak widać, zastosowano typowy dla chińskiego systemu nauczania tzw. języków rzadszych sposób podziału lektoratu na część „ogólną” oraz na tę poświęconą mówieniu i słuchaniu. Planując cały program kształcenia w zakresie jpjo, godzinowo rozłożony na pięć lat, zgodziliśmy się na propozycję strony chińskiej, by zachować odpowiednie nazwy przedmiotów. Jasne jest, iż na zajęciach *Comprehensive Polish* nauczyciele pracowali, integrując sprawności. Dodatkowe zajęcia poświęcone mówieniu wykorzystano, by zachęcać do produkowania tekstów mówionych studentów, którzy – jak wynika z branżowego doświadczenia [por. Jasińska 2015] – zazwyczaj tego unikają ze względów kulturowych. Zajęcia po-

święcone słuchaniu z kolei miały wykorzystywać takie teksty kultury, dzięki którym studenci poznaliby pewne zjawiska kultury polskiej (oczywiście, wykładane w sposób dopasowany do ich poziomu biegłości). Kurs pt. *An Introduction to Poland*, prowadzony przez wykładowcę jpjo, przybliżał (w języku angielskim) podstawowe sprawy związane z szeroko rozumianą wiedzą o Polsce. Z inicjatywy M. Jelonkiewicza, przy udziale D. Jelonkiewicz i M. Ułańskiej (a w następnych latach – także kolejnych lektorek), stworzono tzw. *Polish Corner* – zajęcia „po godzinach”, obejmujące pokazy filmowe, prezentacje muzyczne, opis tradycji i zwyczajów polskich. Inicjatywa ta nie jest objęta programem studiów, stanowi dodatkową możliwość spotkania się i nieformalnego²¹ kontaktu z polskimi nauczycielami.

Doświadczenia lektorów (zebrane dzięki rozmowom na ten temat) dowodzą, że dominujące na polskim rynku podręczniki dla poziomu A²² nie są odpowiednie w pracy z Chińczykami w Chinach. Pewne fragmenty (lekcje, moduły, sekcje etc.) da się zrealizować – ale tylko te językowe, pozbawione ładunku kulturowego. Opisują to zresztą wszyscy specjaliści pracujący z Chińczykami: i ci doświadczeni [m.in. Jagna Malejka, por. 2010, oraz Agnieszka Jasińska, por. 2015], i ci debiutujący [np. Monika Mańka, por. 2019] – wymieniając kwestie sprawiające studentom kłopoty, wymagające od nauczyciela przygotowania objaśnień, z których zazwyczaj nie korzystamy w pracy glottodydaktycznej z młodzieżą z Zachodu (m.in. popularni zachodni aktorzy i muzycy; „normalna” z naszego punktu widzenia wiedza lokalnie geograficzna; dostępność zachodnich mediów społecznościowych; kwestie żywieniowe [por. także Ułańska 2020]).

²¹ Nie znalazłem wiarygodnych oficjalnych danych nt. liczby Polaków przebywających w Chengdu (prawdopodobnie najlepszym sposobem sprawdzenia tego byłoby badanie przeprowadzone w grupie skupiającej Polaków w Chengdu, obecnej na *WeChat*, chińskim komunikatorze). Jednakże przebywając w stolicy Sycuanu wielokrotnie, w latach 2017–2018, miałem możliwość wzięcia udziału w kilku okolicznościowych imprezach promujących Polskę (m.in. *Polishfest* – imprezie z polskim jedzeniem, zorganizowanej w barze współprowadzonym przez utalentowanego kulinarnie Amerykanina z Chicago, którego była żoną jest Polką). Tego typu spotkania przyciągały polskich studentów przebywających na wymianie w Chengdu, pochodzących z Polski pracowników różnych firm działających na tym terenie, a także innych Europejczyków – czy szerzej: nie-Chińczyków. Dla lektorów jpjo była to szansa na – choćby minimalne – zanurzenie studentów *Polish+* w polskość i europejskość. Osobnego omówienia wymagałaby właśnie kwestia towarzyszącej polskość europejskość, która dla wielu osób jest głównym powodem zainteresowania sprawami związanymi z naszym krajem (Polska jako „punkt wejścia” do świata Zachodu).

²² W pierwszym roku nauki korzystano z *Polski jest cool*, w drugim – z *Hurra! Po polsku 2*. Były to podręczniki tzw. wiodące, do których dodawano materiały uzupełniające, zgodnie z konkretnymi potrzebami lektorów i studentów.

Kontakt z lektorami z Polski pracującymi w Chinach pozwolił młodzieży na zyskanie pierwszych doświadczeń wynikających z różnic kulturowych w uczeniu się i nauczaniu – w Chinach i na Zachodzie. Kolejne doświadczenia zostały przez młodzież nabyte dzięki kontaktom z wykładowcami polskich uniwersytetów, którzy odwiedzali SCU, by prowadzić znaczną liczbę (także objętych programem) kursów specjalistycznych – ekonomicznych i z zakresu studiów międzynarodowych.²³ Wszyscy nauczyciele akademicy z Polski jednakowo chwalili zaangażowanie studentów, podkreślając ich motywację, rzetelność, obowiązkowość i pracowitość.

Tylko jednej studentce nie udało się zdać wszystkich egzaminów kończących pierwszy rok. W drugim roku studiów uczestniczyło więc 13 studentów – przed jego rozpoczęciem ogólny poziom grupy określono na A1+.

Polonistyczne kursy na drugim roku studiów wyglądały następująco:

II rok (SCU)

III semestr	liczba godzin	IV semestr	liczba godzin
Comprehensive Polish-3	128	Comprehensive Polish-4	160
Polish Listening-3	32	Polish Listening-4	32
Oral Polish-3	32	Oral Polish-4	32
Polish Literary History	32	Polish Writing-1 (Basic Writing)	32
		Selected Readings in Polish Short Stories	32
Suma	224	Suma	288

Studenci z Chengdu (13 osób: 10 kobiet i 3 mężczyzn) przybyli do Warszawy w ostatnich dniach lipca 2019 r. Miesiące wakacyjne, zgodnie z planem, stanowić miały dla nich okres adaptacyjny. Wzięli udział w tzw. kursie sierpniowym „Polonicum” (64. Wakacyjnym Kursie Języka Polskiego i Kultury Polskiej). Następnie, pod opieką tutorów z WNE i WNPiSM, odbyli wycieczki krajoznawcze, zwiedzając Kraków i okolice oraz Trójmiasto. Drugą połowę września spędzili równie pracowicie – na dwutygodniowym, intensywnym kursie jppo. Cały czas korzystali z opieki i pomocy Biura Spraw Studenckich oraz *Welcome Pointu* UW.

Na początku kursu sierpniowego zostali przypisani do grup na podstawie wyników testu plasującego. Uznaliśmy, że pierwsze dwa miesiące spędzone w Warszawie posłużą grupie do oswojenia się z polską rze-

²³ Były to m.in.: *Political and Economic Geography, History of International Relations (IR), Introduction to Law, Introduction to International Organization, EU Politics and Diplomacy, Poland's Politics and Economics, Area Studies, IR in Asia, IR in Central Europe, IR in Latin America, International Political Economy, Marxism, Methodology of IR.*

czywistością i codziennością (znaną jedynie w teorii), pozwolą wrócić do polszczyzny po przerwie wakacyjnej, a także wzmocnią kompetencje komunikacyjne studentów dzięki dość intensywnemu treningowi językowemu oraz kulturowemu (należy pamiętać, że pozalektoratowe zajęcia kursu sierpniowego to znaczna dawka wiedzy o Polsce). Uznaliśmy, że dopiero wyniki uzyskane po kursie sierpniowym (76 godzin lekcyjnych lektoratu, 40 godz. zajęć pozalektoratowych) i wrześniowym (40 godzin lekcyjnych lektoratu) powiedzą nam, jaki jest faktyczny poziom biegłości studentów *Polish+*, którzy w październiku rozpoczną swój trzeci, ale pierwszy w Polsce, rok studiów.

Przed rozpoczęciem nowego roku akademickiego w grupie można było wyróżnić trzy podgrupy na podstawie faktycznych poziomów znajomości jpjo: 3 osoby znajdujące się na samym początku poziomu niższego średniego; 6 osób pewnie czujących się językowo w ramach poziomu B1; 4 osoby mające bardzo solidną znajomość wszystkich składowych typowych dla B1, pewnie zmierzające w stronę poziomu B2. Wszystkie te osoby znalazły się w jednej grupie lektoratowej, uczęszczającej na zajęcia zaplanowane w następujący sposób:

III rok (UW)

V semestr	liczba godzin	VI semestr	liczba godzin
Comprehensive Polish-5	300	Comprehensive Polish-6	120
Polish Writing-2 (Practical Writing)	30	Polish Writing-3 (Critical Writing) / Proseminar-1 (Research Paper Writing)	30
Polish/Chinese Translation-1	30	Polish/Chinese Translation-2	30
Audio-Visual Workshop in Polish-1	30	Polish/Chinese Interpretation-1	30
Polish Readings in Economy and Trade	30	History of Polish Literature and Culture (19th century)	30
		History of Polish Literature and Culture (20th century)	30
		Komunikacja interkulturowa w Polsce i innych krajach słowiańskich	30
Suma	420	Suma	300

Zajęcia polonistyczne w V semestrze studiów *Polish+* prowadzili: Agnieszka Jasińska – wybitna specjalistka zajmująca się nauczaniem jpjo Chińczyków (pracująca blisko 10 lat na Pekinśkim Uniwersytecie Języków Obcych i Kantońskim Uniwersytecie Studiów Międzynarodowych), Tomasz Wegner (były lektor Uniwersytetu Pedagogicznego w Har-

binie), Agnieszka Jastrzębska oraz Yufeng Zhang – prowadząca zajęcia tłumaczeniowe.²⁴

Językowa wiedza studentów, z końcem grudnia 2019 r., została oceniona następująco (w odniesieniu do poziomu B1):

- ocena bardzo dobra – 2 osoby,
- ocena dobra z plusem – 3 osoby,
- ocena dobra – 4 osoby,
- ocena dostateczna z plusem – 3 osoby,
- ocena dostateczna z minusem – 1 osoba.

Studia na UW studenci z Chengdu rozpoczęli pod opieką tutorów z poszczególnych wydziałów. Do obowiązków tutorów należy monitorowanie przebiegu studiów, tzn.: opieka nad uczestnikami programu w zakresie rozwoju naukowo-dydaktycznego, udzielanie studentom wsparcia związanego z kształtowaniem ich zainteresowań naukowych, realizacją programu studiów, udziałem w wymianie studenckiej i innej aktywności naukowej i dydaktycznej, a także reagowanie na sytuacje konfliktowe.

Wiedzę specjalistyczną w zakresie ppjo, ekonomiczną i politologiczną zaczęto wprowadzać nie tylko dzięki lektoratowym zajęciom pt. *Polish Readings in Economy and Trade*. Złożyły się na nią także wykładane po polsku kursy z V semestru: *Nauka o państwie* (20 godz. dla stosunków międzynarodowych) i *Historia myśli ekonomicznej* (60 godz. dla ekonomii). W VI semestrze studiów umieszczono, odpowiednio dla obu ścieżek dyscyplinarnych, po 60 dodatkowych godzin (30 godz. *Historii Polski XX wieku* i 30 godz. *Integracji europejskiej*; 60 godz. *Ekonomii politycznej*).

Zajęcia w VI semestrze studiów zaplanowano tak, by stopniowo odchodzić od formuły „zwykłego” lektoratu ppjo i godziny przewidziane w programie wypełniać zajęciami tłumaczeniowymi oraz ćwiczeniami poświęconymi najważniejszym zagadnieniom literatury i kultury polskiej XIX i XX wieku. Program *Polish+* skupia się na praktycznej znajomości polszczyzny związanej z ekonomią i studiami międzynarodowymi, jednakże nawiązuje do tradycji studiów polskich. A ich zadaniem jest przecież zapoznanie studentów z najważniejszymi postaciami i dziełami najnowszej kultury polskiej oraz osadzenie tychże zarówno w polskim, jak i w szerszym europejskim kontekście historyczno-kulturowym. Zgodnie z intencją planistów zajęcia te mają przede wszystkim ułatwić studentom zrozumienie polskiej kultury i współczesnych kodów kulturowych, w kontekście ich ścieżek dyscyplinarnych.

Plany na kolejne lata studiów wyglądają tak:

²⁴ Korzystając z okazji, chciałbym gorąco podziękować wymienionym osobom za pomoc w pozyskaniu informacji potrzebnych do powstania niniejszego tekstu.

IV rok (UW)

VII semestr	liczba godzin	VIII semestr	liczba godzin
Comprehensive Polish-7	60	Comprehensive Polish-8*	60
Proseminar-2 (Research Paper Writing)	30		
Polish/Chinese Translation-3	30		
Polish/Chinese Interpretation-2	30		
Suma	150	Suma	60

* wyróżniający się studenci mogą być zwolnieni z konieczności uczęszczania na lektorat jpjo

V rok (UW)

IX semestr:	liczba godzin	X semestr:	liczba godzin
Comprehensive Polish-9*	60	Comprehensive Polish-10*	60
Suma:	60	Suma:	60

* wyróżniający się studenci mogą być zwolnieni z konieczności uczęszczania na lektorat jpjo

Mniejsza liczba godzin poświęconych językowi polskiemu na IV i V roku studiów wiąże się z oczywistym faktem dodania wielu prowadzonych po polsku kursów, typowych dla toku studiów WNE i WNPiSM, ale także koniecznością poświęcenia przez studentów czasu pierwszej, polonistycznej pracy licencjackiej (w trakcie IV roku), a potem drugiej – ekonomicznej / międzynarodowej.

Wspólne studia SCU i UW okazały się sukcesem. Uczestnicy pierwszego naboru pobierają właśnie naukę w Warszawie, realizując dotychczasowy program zgodnie z przewidywaniami i postanowieniami sprzed kilku lat. Oczywiście, przed studentami jeszcze dwa i pół roku pracy, której wyniki mogą być rozmaite. Jednakże postawa studentów, ich zaangażowanie i – co najważniejsze – rosnące kompetencje językowe, pozwalają optymistycznie patrzeć w przyszłość. Pomysł na *Polish+* został doceniony przez inne uczelnie chińskie, oferujące studia polonistyczne, stając się swoistym wzorcem wykorzystywanym przy planowaniu „naszego” kierunku studiów na uniwersytetach w ChRL. O sukcesie wizerunkowym świadczy także fakt, iż od początku roku akademickiego 2019/2020 kolejna kilkunastoosobowa grupa utalentowanych absolwentów szkół średnich zdecydowała się na podjęcie studiów prowadzonych na podstawie umowy łączącej SCU i UW.

Bibliografia

- A. Jasińska, *Po polsku za Wielkim Murem*, „Języki Obce w Szkole” 2015, nr 1, s. 95–98.
- M. Jelonkiewicz, *Inauguracja Programu Polish+ na Uniwersytecie Syczuańskim (SCU) w Chengdu*, „Kwartalnik Polonicum” 2017, nr 27, s. 25–28.
- J. Malejka, *Baranek wśród smoków, czyli o mojej pracy na lektoracie języka polskiego w Pekinie* [w]: J. Włodarski, K. Zeidler, M. Burdelski (red.), *Chiny w oczach Polaków*, Gdańsk 2010, s. 329–338.
- M. Mańka, *Pocztówka z Chin: w Syczuanie mówimy po polsku*, „Kwartalnik Polonicum” 2019, nr 33, s. 50–54.
- M. Ułańska, *Nauczanie języka polskiego w Chinach, czyli o programie Polish+ na Uniwersytecie Syczuańskim w Chengdu*, „Polski w Niemczech. Pismo Federalnego Związku Nauczycieli Języka Polskiego” 2018, nr 6, s. 124–128.
- M. Ułańska, *Świat zaklęty w języku, czyli o różnicach w postrzeganiu polskiej i chińskiej rzeczywistości na przykładzie zajęć z języka polskiego prowadzonych na Uniwersytecie Syczuańskim w Chengdu* [w]: A. Jasińska, P. Kajak, T. Wegner (red.), *Język polski w Chinach: nauczanie i popularyzacja*, Warszawa 2020 (w przygotowaniu).

Polish+. A new programme in Polish studies at the Sichuan University in Chengdu

Summary

The first university programme in Polish studies in China was launched already in the 1950s. The foundations laid by a few generations of specialists in Polish studies from Beijing Foreign Studies University permit the development of successive programmes in Polish studies in other Chinese academic centres. They use the support of the PRC government, which has been implementing a dynamic foreign policy addressed to the Central and Eastern European countries for a few years now. One of the new centres offering innovative programmes in Polish studies, which are combined with the economic and international path, is the Sichuan University in Chengdu, supported by the University of Warsaw. This paper describes the formation of the Polish+ programme in Chengdu and presents the details related to the curriculum of the studies, which inspires other Chinese higher education institutions to introduce similar specialties in cooperation with the greatest Polish higher education institutions.

Keywords: glottodidactics – China – Polish language in China – Chengdu – Sichuan University in Chengdu – foreign programmes in Polish studies – public diplomacy.

Trans. Monika Czarnaeka